

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

21 maart 2002

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0087/2002

VERSLAG

over de mededeling van de Commissie aan de Raad en aan het Europees Parlement ter voorbereiding van de bijeenkomst van Europees-mediterrane ministers van Buitenlandse Zaken, Valencia, 22-23 april 2002
(SEC(2002) 159 – C5-0128/2002 – 2002/2057(COS))

Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid

Rapporteur: Pere Esteve

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	5
TOELICHTING	16

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 14 februari 2002 deed de Commissie haar mededeling ter voorbereiding van de bijeenkomst van Europees-mediterrane ministers van Buitenlandse Zaken, Valencia, 22-23 april 2002 (SEC(2002) 159 – 2002/2057(COS)) toekomen aan het Parlement.

Op 14 maart 2002 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van deze mededeling naar de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid als commissie ten principale en naar de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie als medeadviserende commissie (C5-0128/2002).

De Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid benoemde reeds op haar vergadering van 28 mei 2001 Pere Esteve tot rapporteur.

De commissie behandelde de mededeling van de Commissie en het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 26 februari en 19 maart 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Baroness Nicholson of Winterbourne, Geoffrey Van Orden en Christos Zacharakis (ondervoorzitters), Pere Esteve (rapporteur), Ole Andreasen, Alexandros Baltas, André Brie, Gunilla Carlsson, Carlos Carnero González (verving Emilio Menéndez del Valle), Alejandro Cercas (verving Magdalene Hoff overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), John Walls Cushnahan, Rosa M. Díez González, Andrew Nicholas Duff (verving Paavo Väyrynen), Francesco Fiori (verving David Sumberg overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Hélène Flautre (verving Elisabeth Schroedter), Pernille Frahm (verving Efstratios Korakas), Per Gahrton, Gerardo Galeote Quecedo, Alfred Gomolka, Ulpu Iivari (verving Véronique De Keyser), Giorgos Katiforis (verving Glyn Ford), Joost Lagendijk, Catherine Lalumière, Cecilia Malmström, Pedro Marset Campos, Hugues Martin, Hans Modrow (verving Luigi Vinci), Pasqualina Napoletano, Raimon Obiols i Germà, Arie M. Oostlander, Reino Paasilinna (verving Klaus Hänsch), Jacques F. Poos, Lennart Sacrédeus (verving Michael Gahler), Tokia Saïfi (verving Jas Gawronski), Jannis Sakellariou, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Amalia Sartori, Olle Schmidt (verving Bob van den Bos overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Jürgen Schröder, Ioannis Souladakis, Ursula Stenzel, The Earl of Stockton (verving Johan Van Hecke), Ilkka Suominen, Hannes Swoboda, Charles Tannock, Antonios Trakatellis (verving Alain Lamassoure), Demetrio Volcic, Karl von Wogau en Matti Wuori.

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie besloot op 19 maart 2002 geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 21 maart 2002.

De termijn voor de indiening van amendementen wordt bekendgemaakt in de ontwerpagenda voor de vergaderperiode waarin het verslag wordt behandeld.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over de mededeling van de Commissie aan de Raad en aan het Europees Parlement ter voorbereiding van de bijeenkomst van Europees-mediterrane ministers van Buitenlandse Zaken, Valencia, 22-23 april 2002 (SEC(2002) 159 – C5-0128/2002 – 2002/2057(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie ter voorbereiding van de bijeenkomst van Europees-mediterrane ministers van Buitenlandse Zaken, Valencia, 22-23 april 2002 (SEC(2002) 159 – C5-0128/2002)¹,
- gelet op de artikelen 11 t/m 18, 21, 23, 27 en 28 van het EU-Verdrag,
- gezien de Verklaring van Barcelona, alsmede het werkprogramma dat op 28 november 1995 op de Conferentie van Barcelona werd goedgekeurd,
- gezien de conclusies van de Conferenties van Malta op 15 en 16 april 1997, Palermo op 3 en 4 juni 1998, Stuttgart op 15 en 16 april 1999, Marseille op 16 en 17 november 2000, en Brussel op 5 en 6 november 2001, alsmede de Burgerfora van Malta, Napels, Stuttgart, Marseille en Brussel,
- gezien de gemeenschappelijke strategie van de Europese Unie voor het Middellandse-Zeegebied die de Europese Raad van Feira op 19 juni 2000 heeft vastgesteld, en onder verwijzing naar zijn resolutie van 1 februari 2001 over deze gemeenschappelijke strategie²,
- gezien de slotverklaringen van het Ie, IIe en IIIe Euromediterrane Parlementaire Forum, die respectievelijk op 27 en 28 oktober 1998, 8 en 9 februari 2001 en 8 november 2001 in Brussel plaatsvonden,
- onder verwijzing naar zijn resoluties van 11 oktober³ en 14 december 1995⁴, 13 maart 1997⁵, en met name 1 februari 2001⁶ over de noodzaak van een nieuwe impuls voor het proces van Barcelona,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 14 mei 1998⁷ over de Euromediterrane overeenkomsten, alsmede zijn aanbeveling aan de Raad van 11 maart 1999⁸ en zijn resoluties van 30 maart⁹ en 15 november 2000¹⁰ over het Middellandse-Zeebeleid van de Unie,
- onder verwijzing naar zijn talrijke resoluties over het conflict in het Midden-Oosten, met

¹ PB nog niet gepubliceerd.

² PB C 267 van 21.9.2001, blz. 60.

³ PB C 287 van 30.10.1995, blz. 121.

⁴ PB C 17 van 22.1.1996, blz. 178.

⁵ PB C 115 van 14.4.1987, blz. 159.

⁶ PB C 267 van 21.9. 2001, blz. 68.

⁷ PB C 167 van 1.6.1998, blz. 196.

⁸ PB C 175 van 21.6.1999, blz. 286.

⁹ PB C 378 van 29.12.2000, blz. 71.

¹⁰ PB C 223 van 8.8.2001, blz. 147.

name die van 11 maart 1999¹ , 20 januari² en 5 oktober 2000³ , 17 mei 2001⁴ en 7 februari 2002⁵ , alsmede zijn aanbeveling aan de Raad van 13 december 2001⁶ betreffende de crisis in het Midden-Oosten en de rol van de Europese Unie in de regio,

- gelet op artikel 47, lid 1 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid (A5-0087/2002),
- A. overwegende dat de uitzonderlijke gebeurtenissen en de ingrijpende veranderingen die zich de laatste tijd zowel op internationaal gebied als binnen de Unie hebben voorgedaan, het meer dan ooit noodzakelijk maken om de Euromediterrane betrekkingen te intensiveren en te versterken, en de politieke wil die in de Verklaring van Barcelona van 1995 tot uiting is gebracht met concrete daden te bevestigen,
- B. overwegende dat de ernstige gebeurtenissen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten op tragische wijze de aandacht hebben gevestigd op het cruciale belang van dialoog en samenwerking in de wereld, en in het geval van Europa in het bijzonder met de landen van het Middellandse-Zeegebied,
- C. overwegende dat de intensivering van de betrekkingen tussen de Unie en haar mediterrane partners met name noodzakelijk is gezien de invoering van de euro op 1 januari 2002, het begin van de onderhandelingen over de belangrijkste hoofdstukken voor de uitbreiding van de Unie en het begin van de werkzaamheden van de Conventie over de toekomst van de Europese Unie,
- D. overwegende dat het proces van Barcelona door zijn strategische dimensie het belangrijkste en invloedrijkste instrument van dialoog en samenwerking is tussen de Europese Unie en haar mediterrane partners, en dat de intensivering van dit proces van zeer groot belang zou zijn voor het vredesproces in het Midden-Oosten,
- E. overwegende dat de intensivering van het proces van Barcelona met name de invoering vereist van veel doeltreffender instrumenten op het gebied van veiligheid, financiën en sociale zaken,
- F. overwegende dat de ondertekening van de associatieovereenkomst met Egypte op 21 september en de parafering van de overeenkomsten met Algerije op 19 december 2001 en met Libanon op 10 januari ll. beslissende stappen zijn op de weg naar een vrijhandelszone tussen de Europese Unie en haar mediterrane partners,

¹ PB C 175 van 21.6.1999, blz. 282.

² PB C 304 van 24.10.2000, blz. 202.

³ PB C 178 van 22.6.2001, blz. 283.

⁴ PB nog niet gepubliceerd.

⁵ PB nog niet gepubliceerd.

⁶ PB nog niet gepubliceerd.

- G. overwegende dat de proces van Barcelona in geen geval beperkt mag blijven tot de politieke of economische elite van de regio, maar integendeel ten goede moet komen aan de volledige mediterrane samenleving,
- H. overwegende dat het Euromediterrane partnerschap één van de topprioriteiten van het EU-beleid vormt, met als doelstellingen het creëren van een ruimte waarin de welvaart wordt gedeeld en de verwezenlijking van doeltreffende maatregelen voor conflictpreventie op de lange termijn,
- I. overwegende dat samenwerking tussen de mediterrane landen en hun Europese burens wenselijk is,
1. verwelkomt de mededeling van de Commissie en toont zich zeer tevreden over de keuze voor een pragmatische en doelmatige aanpak, met verschillende concrete aanbevelingen om het proces van Barcelona een nieuwe impuls te geven; meent echter dat meer concrete preciseringen en inventieve voorstellen, alsmede specifieke aandacht voor de subregionale omstandigheden nodig zijn om de politieke wil van de mediterrane partners voor dit proces en voor de gezamenlijke programma's en projecten te verdiepen;
 2. spreekt zich zonder voorbehoud uit voor het actieplan dat de Commissie voorstelt aan de Euromediterrane Ministerconferentie die op 22 en 23 april a.s. in Valencia wordt gehouden, een plan dat alle nieuwe initiatieven moet omvatten die noodzakelijk zijn om de drie belangrijkste doelstellingen van het proces van Barcelona een nieuwe impuls te geven en dat het politieke uitgangspunt van deze conferentie moet worden;
 3. meent dat de conferentie bij de vaststelling van dat plan inzonderheid rekening moet houden met de voorstellen die zijn geformuleerd door de Commissie, door de mediterrane partners, in de slotverklaringen van de drie Euromediterrane parlementaire fora en in de onderhavige resolutie;

Intensivering van de Euromediterrane politieke dialoog, de politieke betrekkingen en de samenwerking op veiligheidsgebied

4. dringt aan op een intensivering van de Euromediterrane politieke dialoog, waarin ook kwesties aan bod moeten komen als het nieuwe GBVB – in het kader van wederzijdse beveiliging –, conflictpreventie, de dreiging van het terrorisme, de bevordering van de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat, behoorlijk bestuur, armoedebestrijding, milieuzorg en duurzame ontwikkeling, veiligheid van het zeevervoer, immigratie en justitie, en de strijd tegen drugshandel, terrorisme, wapenhandel en alle andere vormen van georganiseerde misdaad;
5. onderstreept dat de strikte eerbiediging van de mensenrechten, de individuele vrijheden en de democratische beginselen essentieel zijn voor het proces van Barcelona, omdat zij de grondslag vormen voor een ruimte van vrede, stabiliteit en duurzame ontwikkeling in het Middellandse-Zeegebied;
6. dringt bij de mediterrane partners aan op de eerbiediging en naleving van de beginselen en verbintenissen die de grondslag vormen van het mensenrechtenbeleid van de Unie, in het bijzonder de bepalingen van de zogenaamde democratische clausules die in alle

Euromediterrane associatieovereenkomsten zijn opgenomen; verzoekt de Commissie aan te geven welke maatregelen nodig zijn om de volledige uitvoering van deze bepalingen te verzekeren; verzoekt tevens de lidstaten deze beginselen in hun betrekkingen met de partnerlanden te doen naleven;

7. betreurt de ernstige schendingen van de mensenrechten in verschillende partnerlanden van het proces van Barcelona, met name ten aanzien van landen waar de situatie op het gebied van de rechten van de mens na de ondertekening van de betrokken associatieovereenkomst is verslechterd, en verzoekt alle regeringen en overheden van de regio de nodige maatregelen te nemen om de volledige en onvoorwaardelijke eerbiediging van de mensenrechten te verzekeren;
8. is verheugd over de vooruitgang die Libië onlangs heeft geboekt in de internationale betrekkingen en over de bereidwilligheid die dit land heeft getoond bij de bestrijding van het terrorisme; wenst dat de betrekkingen tussen de Unie en Libië zich kunnen ontwikkelen zonder dat belemmeringen optreden op het gebied van het proces van Barcelona, met name in het kader van de betrekkingen tussen de EU en de Unie van de Arabische Maghreb; herhaalt de wens van de Euromediterrane parlementen om de hinderpalen als gevolg van het embargo in het kader van de resoluties van de Verenigde Naties uit de weg te ruimen;
9. herhaalt tevens de wens van de partnerlanden dat Mauritanië als volwaardig lid aan de politieke dialoog van het proces van Barcelona zou deelnemen;

Proces van Barcelona en samenwerking in de strijd tegen het terrorisme

10. verzoekt alle Euromediterrane partners om zich zonder voorbehoud uit te spreken voor de organisatie van een internationale conferentie over het terrorisme in het kader van de Verenigde Naties en om bij de opstelling van een algemene overeenkomst over het terrorisme te kiezen voor een gemeenschappelijke aanpak;
11. verzoekt alle mediterrane partnerlanden die dat nog niet hebben gedaan de bestaande internationale verdragen op het gebied van terrorismebestrijding te ondertekenen, te ratificeren en strikt na te leven;
12. steunt op basis van de resoluties 1368 en 1373 (2001) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties het besluit van de deelnemende staten aan het proces van Barcelona om personen die terroristische acties plegen, beramen of daartoe aanzetten te vervolgen en te berechten; dringt er bij de partnerlanden op aan de nodige uitleveringsverdragen af te sluiten en het Statuut van Rome tot oprichting van de internationale strafrechtbank zo spoedig mogelijk te ondertekenen, te ratificeren en toe te passen;
13. stelt voor een Euromediterraan netwerk van contacten uit te bouwen met het oog op informatie-uitwisseling en samenwerking in de strijd tegen het terrorisme en een gezamenlijke gedragscode op te stellen voor de strijd tegen deze plaag;
14. verklaart andermaal dat de strijd tegen het internationale terrorisme niet louter en alleen gebaseerd moet zijn op militair ingrijpen, maar dat in dit verband ook gebruik moet worden gemaakt van alle diplomatieke en politieke instrumenten;

15. ondersteunt de diverse partnerlanden in hun streven het terrorisme in hun landen te bestrijden, acht het echter noodzakelijk voor een brede maatschappelijke consensus te zorgen, vooral door de verbreiding van de democratie en door zorg voor de sociale noden, bijvoorbeeld door middel van maatregelen tegen de werkloosheid;

Intensivering van de economische en financiële samenwerking en oprichting van een Euromediterrane vrijhandelszone

16. bevestigt zijn steun aan de oprichting, vóór 2010, van een vrijhandelszone met een echte "interne markt" van goederen, kapitaal en diensten, en stelt met name voor om in Valencia reeds een juridisch kader en een tijdschema vast te stellen voor harmonisatiemaatregelen in een aantal belangrijke sectoren, waaronder de diensten;
17. constateert de ondertekening van de associatieovereenkomst met Egypte en de recente parafering van de associatieovereenkomsten met Algerije en Libanon alsmede de voortzetting van de onderhandelingen voor een associatieovereenkomst met Syrië;
18. acht het noodzakelijk evaluaties te laten verrichten om de economische, sociale en ecologische gevolgen te laten meten van de economische maatregelen die door de vrijhandelszone zijn gepland;
19. herhaalt zijn verzoek om de bestaande bilaterale associatieovereenkomsten, die een beslissende stap zijn op weg naar een vrijhandelszone tussen de EU en haar mediterrane partnerlanden, mettertijd te vervangen door een enkele multilaterale overeenkomst;
20. spreekt zijn onverdeelde steun uit voor de Verklaring van Agadir en is resoluut voorstander van de oprichting van een vrijhandelszone tussen Egypte, Jordanië, Marokko en Tunesië in het kader van dat proces; moedigt de betrokken partijen aan om hiertoe in het eerste halfjaar van 2002 een overeenkomst te sluiten, teneinde op zo kort mogelijke termijn een reële impuls te geven aan de zuid-zuidhandel en aldus het belang van een aanzienlijke toename van het handelsverkeer voor de belangen van de mediterrane partners te erkennen;
21. roept de partnerlanden die momenteel niet aan het proces van Agadir deelnemen op om dat zo spoedig mogelijk te doen en zich daarbij te inspireren op de visie van de initiatiefnemende partnerlanden en op de verwezenlijkingen van dit proces;
22. feliciteert de partijen met de recente technische besluiten inzake de oorsprongsregels in het handelsverkeer en verzoekt de mediterrane partnerlanden hun inspanningen op het gebied van milieubescherming en sanitaire en fytosanitaire maatregelen voort te zetten om tot een echte interne Euromediterrane markt te komen;
23. onderstreept opnieuw dat voorrang moet worden gegeven aan de bevordering van particuliere investeringen, die van cruciaal belang zijn voor het welslagen van het proces van Barcelona en voor de wederzijdse economische ontwikkeling; beklemtoont in dit verband het belang van het onderwijs, de ontwikkeling van de infrastructuurvoorzieningen, de loonkosten en de dimensie van de interne markt in de geassocieerde landen;
24. betreurt in dit verband het gebrek aan rechtstreekse buitenlandse en lokale investeringen in de regio en verzoekt de partnerlanden en de betrokken instellingen deze investeringen op

korte termijn aanzienlijk te verhogen;

25. onderstreept dat de nodige economische, wettelijke en bestuursrechtelijke hervormingen moeten worden doorgevoerd om een gunstig klimaat te creëren voor particuliere investeringen in de mediterrane partnerlanden;
26. stelt concreet voor om de samenwerking op het stuk van de economische integratie te intensiveren door de oprichting van een netwerk van nationale bureaus die tot taak hebben investeringen in de Euromediterrane landen te bevorderen, teneinde de buitenlandse particuliere investeringen in de landen van het proces van Barcelona een beslissende impuls te geven;
27. acht het hiervoor absoluut noodzakelijk een succesvolle strijd tegen corruptie en een overmaat aan bureaucratie te voeren;
28. betreurt dat de grenzen tussen een aantal derde landen in het Middellandse-Zeegebied gesloten zijn, hetgeen in strijd is met de geest van Barcelona die een echte vrijhandelszone nastreeft; dringt erop aan dat in het kader van de MEDA-programma's initiatieven worden ontplooid ter bevordering van structurele hervormingen in de economieën van de mediterrane partnerlanden, gericht op een grotere complementariteit en een intensivering van het handelsverkeer, met name op het gebied van landbouw en energie; betreurt dat de zuid-zuidhandel zo beperkt is;
29. steunt het voorstel van de Commissie om de bilaterale en multilaterale dialoog over het economisch beleid tussen de partners te intensiveren en te concretiseren, met name wat groei en werkgelegenheid betreft; meent dat de sociale partners (werkgevers en werknemers) in elk geval aan deze dialoog moeten deelnemen; verzoekt de Raad en de lidstaten om in de bevoegde internationale instanties maatregelen voor te stellen met het oog op een herschikking van de buitenlandse schuld van de mediterrane partnerlanden;
30. steunt het voorstel van het Spaanse voorzitterschap van de Unie voor de oprichting, in het kader van een beleid van duurzame ontwikkeling, van een Europees-mediterrane Ontwikkelingsbank, waarin de EIB een duidelijk aandeel moet hebben (om de coördinatie te verzekeren en overlapping te voorkomen), evenals kapitaal afkomstig uit derde landen, met name de landen van het zuidelijke en oostelijke Middellandse-Zeegebied (om het gevoel van mede-eigenaarschap te waarborgen); meent dat het Parlement hierover advies moet uitbrengen en verzoekt de Commissie derhalve snel een nieuwe specifieke mededeling voor te leggen waarin de financiële noden, de bestaande financieringsstromen en de meest geschikte institutionele financiële structuur onder de loep worden genomen, zodat de Bank haar werkzaamheden zo spoedig mogelijk kan aanvatten;
31. vraagt opnieuw dat de Euromediterrane samenwerking rekening zou houden met de eisen van milieubescherming en duurzame ontwikkeling en verzoekt de partnerlanden de nodige maatregelen te nemen inzake het geïntegreerd beheer van de watervoorraden, de verwerking van afvalstoffen, specifieke problemen (verontreinigde gebieden, gevaar voor de diversiteit), het geïntegreerd beheer van de kustgebieden en de strijd tegen de woestijnvorming, gebruik makend van de praktische kennis en de uitgebreide ervaring van de Europese Unie;
32. onderstreept dat de micro-ondernemingen en het MKB onmisbaar zijn voor een nauwere

Euromediterrane industriële samenwerking en dringt derhalve aan op specifieke programma's voor technische en financiële bijstand aan deze ondernemingen, met bijzondere aandacht voor beroepsopleidingsprogramma's;

33. steunt de voorstellen van de Commissie met betrekking tot regionale strategieën voor de infrastructuur, waaronder indien nodig een verbinding met de trans-Europese netwerken, en de financiering daarvan via instellingen als de EIB en de Wereldbank, met deelneming van de particuliere sector; verzoekt de Commissie om bij de tenuitvoerlegging van deze strategieën toe te zien op een aangepaste ruimtelijke ordening en een verantwoord gebruik van de bestaande hulpbronnen, met inbegrip van de energiebronnen, in de verschillende partnerlanden;
34. onderstreept dat de mogelijkheid van een voor alle betrokkenen gunstige liberalisering van de handel in landbouwproducten met de nodige aandacht moet worden onderzocht, waarbij rekening dient te worden gehouden met de complementariteit van de mediterrane landbouw, en dat een "Europees-mediterraan landbouwbeleid" ten uitvoer moet worden gelegd; meent dat dit beleid zowel aandacht moet hebben voor de gevolgen van de liberalisering van de landbouw in een aantal naburige regio's van het Middellandse-Zeegebied als voor de sociale en milieudimensie van de landbouw;
35. dringt aan op een snelle en doeltreffende tenuitvoerlegging van het Euromediterrane regionale programma voor plaatselijk waterbeheer, dat wordt gefinancierd in het kader van MEDA en dat het beheer van de bestaande drinkwatervoorraden, de desbetreffende infrastructuur, de strijd tegen de droogte en het beheer van de irrigatiesystemen aanzienlijk moet verbeteren;
36. wenst tevens dat de rol van de vrouwen in de economische ontwikkeling wordt aangemoedigd en dat steun wordt verleend aan organisaties, verenigingen, ondernemingen en netwerken van vrouwen in de landen van de regio; steunt de regionale programma's van de Commissie op het gebied van gelijke kansen en integratie van vrouwen in het economische leven, alsmede de opstelling van desbetreffende actieplannen in elk land; onderstreept het belang van de erkenning en eerbiediging van de rechten van de vrouw, met name van haar individuele rechtspositie, voor een verdere democratisering van de mediterrane partnerlanden en dringt aan op hervormingen in die zin;
37. onderstreept de uiterst belangrijke rol van de civil society; dringt er in dit verband bij de Commissie op aan manieren te vinden om deze te consolideren en verder te ontwikkelen door met name de instelling van onafhankelijke plaatselijke NGO's te bevorderen;
38. verzoekt de Raad en de Commissie andermaal een regionaal programma inzake de Euromediterrane sociale ruimte te bevorderen waarin rekening wordt gehouden met de werkgelegenheid en de arbeidsmarkt, opleiding, sociale rechten en migratieprocessen;

Interculturele dialoog en Euromediterrane associatie op sociaal, cultureel en menselijk gebied

39. herhaalt zijn belofte om mee te werken aan de intensivering van alle vormen van interculturele dialoog en om de partnerlanden aan te moedigen tot een interreligieuze dialoog, teneinde de geest van respect, wederzijds begrip en wederzijdse verdraagzaamheid tussen de Europees-mediterrane volkeren te consolideren;

40. steunt het voorstel van het voorzitterschap met betrekking tot een kaderprogramma voor een dialoog van culturen en beschavingen, met bijzondere aandacht voor onderwijs, jeugd en communicatiemiddelen;
41. staat volledig achter het voorstel van de Commissie voor de oprichting van een Euromediterrane Stichting ter bevordering van de dialoog tussen de culturen en beschavingen en de geplande financiering met bijdragen van € 1 miljoen van elke lidstaat en van de Commissie en vrijwillige bijdragen van de mediterrane partners, en verzoekt de Commissie ter zake een concreet voorstel in te dienen;
42. bevestigt zijn steun aan de lopende regionale programma's op het gebied van cultuur, audiovisuele media en jeugd, in de geest van de culturele identiteit; geeft met name uitdrukkelijk steun aan de programma's Euromed Héritage II en Euromed Audiovisuel II;
43. dringt aan op maatregelen op het gebied van beroepsopleiding, universiteit, technologie en onderwijs, de vaststelling van programma's voor plaatselijke en regionale ontwikkeling en de bevordering van programma's op het gebied van gelijke kansen, gezondheid en veiligheid op het werk;
44. wenst dat alle bestaande programma's van de Europese Unie op het gebied van onderwijs, universitair onderwijs, beroepsopleiding, cultureel erfgoed, informatiemaatschappij en nieuwe technologieën, communicatie, onderzoek en ontwikkeling, milieu en kleine en middelgrote ondernemingen tot de mediterrane partnerlanden worden uitgebreid;
45. wijst eens te meer op de noodzaak van een ruim debat tussen de Commissie, de Raad, de autoriteiten van de vijftien lidstaten, het Parlement en de belanghebbende organisaties met het doel de rechtsmiddelen te vinden om in alle lidstaten te komen tot een geharmoniseerde wetgeving inzake de beheersing van de migratiestromen;
46. stelt opnieuw voor het debat over de organisatie van de migratiestromen (met inbegrip van de strijd tegen clandestiene emigratie en de maffia die daarvan profiteert) te richten op de gezamenlijke beheersing van deze stromen, de vaststelling van tijdelijke immigratiemaatregelen, de invoering van een specifiek circulatievisum voor zakenlieden, academici, onderzoekers, studenten, journalisten en vakbondsleden die deelnemen aan het Euromediterrane partnerschap, het inzetten van de immigratie ten behoeve van de ontwikkeling in het land van herkomst (steun aan projecten van migranten in hun land van herkomst) en de tenuitvoerlegging van een actief integratiebeleid in de gastlanden voor migranten die er wettelijk verblijven;
47. stelt voor een Euromediterraan netwerk van contacten in te stellen om de uitwisseling van informatie en de samenwerking op het gebied van immigratie mogelijk te maken;
48. dringt aan op de spoedige goedkeuring van een regionaal programma op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, waarbij bijzondere aandacht moet uitgaan naar justitiële samenwerking en de strijd tegen het terrorisme en de georganiseerde misdaad;
49. herhaalt dat in dit programma bijzondere aandacht moet worden besteed aan samenwerking in de strijd tegen clandestiene immigratie en mensenhandel, teneinde een beter inzicht te krijgen in het verband tussen de mondialisering van economie en handel en de

migratiestromen, alsmede aan de vaststelling van gemeenschappelijke ontwikkelingsstrategieën;

50. verzoekt de Commissie een studie te laten verrichten, waaraan het Europees Parlement zou moeten deelnemen, naar de versterking van de democratie in de Euromediterrane ruimte teneinde de strategie en de instrumenten ter waarborging van de deelneming van het maatschappelijk middenveld aan het partnerschap te versterken;
51. steunt ten volle de intensivering van de Euromediterrane samenwerking op het gebied van de informatiemaatschappij en dringt aan op concrete acties voor de aanpassing en ontwikkeling van de infrastructuur en de telecommunicatiediensten, onderzoek en ontwikkeling op dat gebied, opleiding en specialisatie van het menselijk potentieel;
52. beklemtoont de noodzaak om de douanesamenwerking op het gehele Euromediterrane grondgebied te verbeteren, met name ten aanzien van beroepsopleiding, vereenvoudiging van de douaneregelingen en fraudebestrijding;

Financiering van het versterkte proces van Barcelona en van het MEDA-programma

53. onderstreept opnieuw het fundamentele belang van een beter beheer van het MEDA-programma en van een veel grotere decentralisatie van de financiële steun, die gericht moet zijn op een verbetering van de situatie met betrekking tot de mensenrechten en de democratie, behoorlijk bestuur, de rechtsstaat en duurzame ontwikkeling;
54. meent dat de inspanningen die de Commissie de laatste tijd met succes heeft gedaan om het MEDA-programma, met name wat het beheer van de projecten betreft, minder bureaucratisch te maken, ondanks de geboekte vooruitgang onverminderd moeten worden voortgezet; steunt ten volle de financiering van de regionale dimensie van het partnerschap en dringt aan op een herverdeling van de financiële middelen in het kader van het MEDA-programma ten voordele van de regionale dimensie;
55. roept de mediterrane partners tevens op alle mogelijke inspanningen te doen om de steun in het kader van de verschillende bestaande programma's in voldoende mate en op doeltreffende wijze te kunnen aanwenden;
56. wijst in dit verband op de noodzaak de MEDA-democratieprogramma's zodanig aan te passen dat zij flexibeler worden en ter beschikking staan voor kleinschalige projecten, teneinde de bekendheid bij het publiek van het proces van Barcelona te vergroten;
57. verzoekt de mediterrane partners ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden die de EIB op het gebied van investeringen biedt en steunt het voorstel van de Commissie om binnen MEDA een nieuwe programma met betrekking tot risicokapitaal bij investeringen te creëren;

Proces van Barcelona: een fundamenteel instrument voor de oplossing van het conflict in het Midden-Oosten

58. erkent dat de oplossing van het conflict in het Midden-Oosten een noodzakelijke voorwaarde is om te komen tot vrede en stabiliteit in de regio; is het echter eens met het Spaanse

voorzitterschap dat deze complementariteit in de praktijk niet mag neerkomen op een verzwakking van het proces van Barcelona;

59. acht het absoluut noodzakelijk dat de mediterrane partners en met name de Europese Unie een grotere rol spelen bij het zoeken naar een oplossing voor het conflict in het Midden-Oosten, aangezien het proces van Barcelona als bevoorrecht instrument van dialoog en samenwerking tussen de Unie en de landen van het zuidelijke en oostelijke Middellandse-Zeegebied grote mogelijkheden heeft;
60. wenst derhalve dat alle instrumenten van politieke, economische, culturele en sociale samenwerking van het proces van Barcelona duidelijk en resoluut ten dienste worden gesteld van het vredesproces in het Midden-Oosten, waarbij meer dan in het verleden aandacht wordt gegeven aan de bevolking en de bevordering van vredesinitiatieven van de regeringen van de landen die in het conflict verwickeld zijn;
61. dringt opnieuw aan op de onmiddellijke en onvoorwaardelijke hervatting van de onderhandelingen tussen Israëli's en Palestijnen op basis van de conclusies van het voorzitterschap van de bijeenkomst van Europees-mediterrane ministers van Buitenlandse Zaken op 5 en 6 november 2001 in Brussel en de beginselen en voorstellen die zijn opgenomen in zijn aanbeveling aan de Raad van 13 december 2001¹ en zijn resolutie van 7 februari 2002²;
62. herhaalt zijn overtuiging dat Israël het Palestijnse Zelfbestuur en zijn verkozen president, Yasser Arafat, nodig heeft als gesprekspartner in de onderhandelingen om het terrorisme uit te roeien en de stap naar vrede te zetten, en dat het proces van Barcelona een nuttig instrument kan zijn om de partijen in het conflict dichterbij elkaar te brengen;

Institutionele voorstellen voor de intensivering van het proces van Barcelona

63. stelt voor om elk jaar een ontmoeting te organiseren van de staatshoofden en regeringsleiders van de landen die deel uit maken van het proces van Barcelona, als forum voor discussie en politiek initiatief op het hoogste niveau;
64. stelt voor een Europees-mediterrane parlementaire vergadering op te richten die zou werken in plenaire vergadering en in een aantal op te richten gemengde parlementaire commissies, waarvan tenminste een zich zou moeten buigen over immigratie en een andere over democratie en mensenrechten; meent dat zowel de plenaire vergadering als de genoemde commissies minstens een keer per jaar moeten vergaderen en met name nauwlettend toezicht moeten houden op de toepassing van de associatieovereenkomsten;
65. onderzoekt de mogelijkheid om de vertegenwoordigers van de parlementen van de Balkanlanden in het vooruitzicht van de uitbreiding van de Unie en gezien de complementariteit van het uitbreidingsproces met het proces van Barcelona zoveel mogelijk bij de politieke dialoog te betrekken;
66. wijst op de fundamentele rol van de regio's, met een specifieke benadering voor de eilanden, de gewesten, steden en plaatselijke overheden in de mediterrane landen, zowel voor de

¹ PB nog niet gepubliceerd.

² PB nog niet gepubliceerd.

grensoverschrijdende samenwerking, met een passende coördinatie van MEDA Interreg, als voor de besluitvorming in het proces van Barcelona;

67. stelt voor een regionaal Euromediterraan programma MEDA-LOCUS op te zetten om de samenwerking tussen overheidsdiensten, plaatselijke autoriteiten en civil society in de Euromediterrane regio op alle niveaus te bevorderen, in de lijn van het Euromed-pact dat tijdens de bijeenkomst van de Euromediterrane groep van Eurocities op 22 februari II. in Barcelona is vastgesteld;
68. steunt het voorstel van de Commissie om in de periodes tussen de ministerconferenties vergaderingen op beleidsvormend niveau te organiseren, teneinde een voortdurende en coherente follow-up van het proces te waarborgen;
69. steunt het voorstel van de Commissie om het Europees-mediterraan Comité een grotere rol te geven als permanent orgaan van het proces van Barcelona, de activiteiten van het Comité meer te richten op het Euromediterrane acquis en de samenwerking tussen de deelnemende partijen te intensiveren;
70. ziet de toenemende institutionalisering van het proces van Barcelona als een zeer gunstige en wenselijke ontwikkeling en hoopt dat de voorstellen voor de oprichting van een Europees-mediterrane ontwikkelingsbank en een Europees-mediterrane stichting voor de bevordering van de dialoog tussen culturen zo snel mogelijk vorm krijgen;
71. dringt er opnieuw bij de Raad en de Commissie op aan dat de ontegensprekelijke vooruitgang op het gebied van de decentralisatie van het beheer van de steun vergezeld zou gaan van een aanzienlijke uitbreiding van het menselijk potentieel dat in hun diensten voor het Europees-mediterrane partnerschap wordt ingezet, en dat verdere maatregelen worden genomen met het oog op de decentralisatie en de overdracht van bevoegdheden van de Commissie naar de begunstigde landen;
72. acht het bijgevolg dringend noodzakelijk de mediterrane samenwerking uit te breiden tot een doeltreffende, permanent georganiseerde mediterrane associatie van partners met gelijke rechten, waarin – voortbordurend op een gemeenschappelijke interne markt - alle vraagstukken van gemeenschappelijk belang besproken en opgelost zouden kunnen worden;
73. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten en de mediterrane partnerlanden die de Verklaring van Barcelona mede hebben ondertekend.

TOELICHTING

1. Als rapporteur meen ik dat het te verwachten is dat in de naaste toekomst, zodra de lopende uitbreiding van de Europese Unie tot niet minder dan 27 lidstaten voltooid is, en het aantal landen dat deelneemt aan het proces van Barcelona bijgevolg verhoogd tot 39, de bewuste ontwikkeling in de regio Middellandse Zee en Midden-Oosten noodzakelijkerwijze het prioritair beleidsonderdeel in de buitenlandse betrekkingen van de Europese Unie worden, als we er al niet van mogen uitgaan dat ook op dit ogenblik al de oplossing van het conflict in het Midden-Oosten feitelijk de belangrijkste doelstelling van het buitenlands beleid van de Europese Unie geworden is. Hoe dan ook, zeker is dat de enorme verschuivingen van dit laatste jaar in de internationale zaken, vooral dan de verschrikkelijke aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten en het conflict in het Midden-Oosten dat van dag tot dag bloediger wordt, duidelijk maken dat de relance van het proces van Barcelona een echte beleidsprioriteit moet worden en dat er gebruik gemaakt moet worden van alle mogelijkheden die ze biedt. Met dat doel voor ogen legt dit verslag de Euromediterrane ministersconferentie van 22 en 23 april a.s. in Valencia een reeks voorstellen voor concrete beleidsdaden voor.

2. Dit verslag beantwoordt aan de recente mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement, die bedoeld is als voorbereiding van de Euromediterrane Conferentie, en ik mag er dan ook eerst en vooral op wijzen dat het voor één keer, dankzij de persoonlijke inzet van commissaris Patten en de inspanningen van zijn diensten, op tijd verschenen is zodat het Europees Parlement er zijn standpunt tegenover kan bepalen voordat de ministersconferentie plaatsvindt. Die manier van doen is natuurlijk gewenst maar blijft tot op vandaag een uitzondering, zodat ik als rapporteur er mijn dankbaarheid voor wil uitspreken, en daar de vraag wil aan toevoegen dat het in het vervolg altijd zo gebeurt.

3. Voor het overige is het niet de bedoeling van dit verslag om nog eens het standpunt van het Europees Parlement tegenover het proces van Barcelona en de gemeenschappelijke beleidsvoering van de Europese Unie voor het Middellandse-Zeegebied te herhalen, dat al meer dan voldoende bekend is. Het Europees Parlement heeft die twee thema's al uitvoerig ontleed in twee recente resoluties van 1 februari 2001 (goedgekeurd op basis van het verslag-Nair, resp. -Muscardini), die in hoofdzaak hun volledige geldigheid bewaren. Bovendien hebben er vorig jaar even veel Euromediterrane parlementaire fora plaatsgevonden in Brussel (het tweede op 8 en 9 februari, het derde op 8 november), waar de parlementaire bijdrage tot het lopend debat met de nodige zorgvuldigheid geactualiseerd is kunnen worden, met de ruggesteun en het bijkomend politiek gezag dat ze ontleenen aan het breed spectrum van parlementen die vertegenwoordigd waren, uit alle lidstaten die bij het proces van Barcelona betrokken zijn.

4. Om te beginnen betuig ik als rapporteur zonder enig voorbehoud mijn steun voor het in gang zetten van het beleidsplan dat de Commissie de Euromediterrane ministersconferentie van Valencia voorstelt, en dat, naar mijn mening, alle nieuwe initiatieven moet bevatten die nodig zijn om de drie fundamentele doelstellingen van Barcelona nieuw leven in te blazen en het politiek vergelijk moet vormen dat de conferentie als uitgangspunt dient. Het is zeker nodig voor concrete verwezenlijkingen die steunen op een vastberaden politieke wil, en niet op breedvoerige en nietszeggende programmaverklaringen zoals we ze vroeger zo dikwijls gehoord hebben.

5. Ik betreur dat schendingen van de rechten van de mens een probleem vormen dat zich nog altijd in mindere of meerdere mate voordoet in verschillende van de aangesloten landen. Dat is

ook de reden waarom het in het verslag de aandacht krijgt die het verdient, gezien zijn omvang en het feit dat er gauw oplossingen gevonden moeten worden.

6. Een aantal van de nieuwste en voornaamste voorstellen van het verslag hebben om voor de hand liggende redenen betrekking op de gevolgen van de aanslagen in de Verenigde Staten voor het Middellandse-Zeegebied en de nieuwe geopolitieke context. Dat geldt voor de samenwerking van de partnerlanden van Barcelona in een gemeenschappelijk front tegen het terrorisme. Concreet gesproken onderschrijven we zonder voorbehoud het idee van een internationale conferentie tegen het terrorisme in het kader van de Verenigde Naties en de opstelling van een algemene overeenkomst tegen de terreur. Als aanvullende concrete maatregel stellen we voor een Euromediterraan net van contacten uit te bouwen waarmee uitwisseling van gegevens en samenwerking in de strijd tegen terreur mogelijk worden, plus de opstelling van een gemeenschappelijke gedragscode voor het bestrijden van de kwaal. Verder komt het ons absoluut noodzakelijk voor dat alle mediterrane bondgenoten die dat nog niet gedaan hebben, alle internationale verdragen die van toepassing zijn de strijd tegen het terrorisme ondertekenen, ratificeren en nauwgezet uitvoeren. Bovendien dringen we er bij de deelnemende landen op aan dat ze de nodige uitleveringsovereenkomsten afsluiten en zo spoedig mogelijk de Overeenkomst van Rome, die het internationaal strafrechtelijk hof opricht, ondertekenen, ratificeren en uitvoeren. Al die stappen gaan van de grondgedachte uit dat de strijd tegen de terreur niet alleen met militaire middelen gevoerd moet worden, maar bovendien ook gebruik moet maken van alle diplomatieke, politieke en commerciële middelen waar de partnerlanden van het proces van Barcelona over beschikken.

7. Zoals gebruikelijk is er een andere uitgebreide reeks nieuwe voorstellen die tot doel hebben om het economisch en financieel samenwerkingsverband te versterken en een Euromediterraan vrijhandelsgebied tot stand te brengen. Om te beginnen mogen we niet vergeten dat de economische gegevenheden voor handel en investeringen beslissende aanwijzingen vormen niet alleen voor de economische ontwikkeling van elk van de deelnemende landen, maar ook voor de algemene stabiliteit van het gebied. Onder de verschillende voorstellen wijzen we vooral, van de ene kant, op de vastberaden steun voor de verklaring van Agadir en de oprichting van een vrijhandelszone binnen het raamwerk van Barcelona van de kant van Egypte, Jordanië, Marokko en Tunesië in de hoop de zuid-zuidhandel een daadwerkelijke impuls te geven; daarnaast is er de steun voor het voorstel van Spanje als voorzitter van de Europese Unie, om een Euromediterrane ontwikkelingsbank op te richten, dat naar mijn mening duidelijk de steun van de EIB moet krijgen (zodat coördinatie en vermijding van dubbel werk verzekerd zijn) en van kapitaal van derden, vooral de landen van het zuiden en oosten van het Middellandse-Zeegebied (zodat er voor een gevoel van gezamenlijke eigendom gezorgd wordt), vanzelfsprekend altijd in overleg met het Europees Parlement. Verder stellen we voor om een netwerk van nationale agentschappen uit te bouwen die als opdracht krijgen om de investeringen in de Euromediterrane landen aan te moedigen om daarmee de privé-investeringen in de landen van Barcelona een definitieve impuls te geven, en daarnaast dat er een grotere wederzijdse liberalisering van de landbouwmarkten moet komen, en betere ondersteuning van de rol van de vrouw in de economische ontwikkeling. Ook van fundamenteel belang zijn betere administratieve begeleiding en debureaucratisering van het MEDA-programma en veel gedecentraliseerder samenwerking in de financiële hulpverlening.

8. Er moet zo mogelijk nog meer belang gehecht worden aan een hele reeks voorstellen om voor eens en voor altijd de interculturele dialoog in gang te stellen en een echt Euromediterraan

verbond op sociaal, cultureel en menselijk vlak tot stand te brengen, want het is in die opzichten dat de huidige tekortkomingen van het proces van Barcelona het duidelijkst zichtbaar worden. Vandaar o.a. onze steun voor het voorstel van het voorzitterschap om een kaderprogramma voor de dialoog tussen culturen en beschavingen op gang te brengen, met speciale aandacht voor onderwijs, jongeren en communicatiemedia; de vraag om alle programma's van de Europese Unie voor onderwijs, opleiding en vorming van jongeren open te stellen voor de geassocieerde landen van het Middellandse-Zeegebied; de oprichting van een Euromediterrane stichting om de dialoog tussen culturen en beschavingen te bevorderen, en haar financiering door een bijdrage van € 1 miljoen van elke lidstaat en de Commissie, en vrijwillige bijdragen van elk van de mediterrane partnerlanden. Verder dringen we er opnieuw op aan om een echt debat over de beheersing van de migratiebewegingen en hun gemeenschappelijke begeleiding te openen, en over tijdelijke vormen van immigratiebeleid, de invoering van een speciaal reisvisum voor de landen van het Euromediterraan samenwerkingsverband, de inschakeling van de immigratie in de ontwikkeling van het land van oorsprong, en het aanvatten van een duidelijk uitgesproken integratiebeleid voor immigranten met legale verblijfstitels door de ontvangende landen. Zo vragen we ook spoedige ondertekening van een regionaal programma voor justitie en binnenlandse zaken met speciale aandacht voor gerechtelijke samenwerking, terreurbestrijding en de georganiseerde misdaad.

9. Voor het conflict in het Midden-Oosten, een thema dat het onderwerp van een groot aantal speciale stellingnamen van het Europees Parlement is en blijft, gaat dit verslag ervan uit dat een oplossing een fundamentele voorwaarde voor vrede en stabiliteit in het Middellandse-Zeegebied vormt, maar we zijn het met Spanje in zijn hoedanigheid van voorzitter eens dat het wederzijds aanvullend karakter van beide ontwikkelingen in de praktijk niet op een verzwakking van het proces van Barcelona mag uitlopen. Concreet stel ik sterkere betrokkenheid van alle mediterrane partnerlanden voor, en vooral van de Europese Unie, in het zoeken naar oplossingen, rekening houdend met het feit dat het proces van Barcelona ruime mogelijkheden creëert als een instrument dat bij uitstek geschikt is voor dialoog en samenwerking tussen de Europese Unie en de landen van de zuidelijke en oostelijke oevers van de Middellandse Zee. Bijgevolg zijn we voorstander van krachtige en vastberaden gebruikmaking van alle instrumenten voor de politieke, economische, culturele en sociale samenwerking van Barcelona in dienst van het vredesproces het Midden-Oosten.

10. Ten laatste bevat het verslag een hele reeks bruikbare voorstellen om het proces van Barcelona te institutionaliseren, niet alleen op het hoogste niveau van regeringen en parlementen, maar ook in de besluitvorming en op regionaal en plaatselijk vlak. We stellen daarom voor om elk jaar een topconferentie van staatshoofden en regeringsleiders van de landen die deelnemen aan het proces van Barcelona te houden, als discussieforum en politieke stimulans op het hoogste niveau, maar ook om een Euromediterrane parlementaire assemblee op te richten, die zich vooral bezighoudt met nauwlettend toezicht op de uitvoering van de associatieovereenkomsten waarmee alle Euromediterrane partnerlanden van dag tot dag onderling sterker verbonden zijn. Ik wijs ook op de fundamenteel belangrijke rol van de regio's, vooral de eilanden, gewesten, steden en plaatselijke overheden van de Middellandse-Zeelanden, zowel in de grensoverschrijdende samenwerking als in de besluitvorming in het kader van het proces van Barcelona. Een laatste voorstel is een regionaal Euromediterraan programma MEDA-LOCUS om samenwerking op alle niveaus van administratie, plaatselijke overheden en het maatschappelijk middenveld in het Euromediterraan gebied te stimuleren, in het verlengde van de doelstellingen van het Euromed-pact, dat op 22 februari jl. in Barcelona de bijval van de

vergadering van de Euromediterrane groep van Europese steden gevonden heeft.